

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

MEGEP

(MESLEKÎ EĞİTİM VE ÖĞRETİM SİSTEMİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ PROJESİ)

ORTAK ALAN

PERSPEKTİF

ANKARA 2007

Milli Eğitim Bakanlığı tarafından geliştirilen modüller;

- Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığının 02.06.2006 tarih ve 269 sayılı Kararı ile onaylanan, Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında kademeli olarak yaygınlaştırılan 42 alan ve 192 dala ait çerçeve öğretim programlarında amaçlanan mesleki yeterlikleri kazandırmaya yönelik geliştirilmiş öğretim materyalleridir (Ders Notlarıdır).
- Modüller, bireylere mesleki yeterlik kazandırmak ve bireysel öğrenmeye rehberlik etmek amacıyla öğrenme materyali olarak hazırlanmış, denenmek ve geliştirilmek üzere Mesleki ve Teknik Eğitim Okul ve Kurumlarında uygulanmaya başlanmıştır.
- Modüller teknolojik gelişmelere paralel olarak, amaçlanan yeterliği kazandırmak koşulu ile eğitim öğretim sırasında geliştirilebilir ve yapılması önerilen değişiklikler Bakanlıkta ilgili birime bildirilir.
- Örgün ve yaygın eğitim kurumları, işletmeler ve kendi kendine mesleki yeterlik kazanmak isteyen bireyler modüllere internet üzerinden ulaşabilirler.
- Basılmış modüller, eğitim kurumlarında öğrencilere ücretsiz olarak dağıtılır.
- Modüller hiçbir şekilde ticari amaçla kullanılamaz ve ücret karşılığında satılamaz.

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ-1	3
1. DAİRENİN PERSPEKTİFİ	3
1.1. Perspektifin Tanımı.....	3
1.2. Perspektifte Kavramlar	4
1.2.1. Üç boyut	4
1.2.2. İz Düşüm.....	4
1.2.3. Bakış Noktası.....	4
1.2.4. Bakış Uzaklığı	4
1.2.5. Bakış Yüksekliği.....	4
1.2.6. Resim Düzlemi	4
1.2.7. Ufuk Çizgisi.....	4
1.2.8. Kaçma Noktası	5
1.2.9. Esas Nokta	5
1.3. Perspektif Çeşitleri.....	5
1.3.1. Paralel Perspektif	5
1.3.2. Konik Perspektif	6
UYGULAMA FAALİYETİ	7
1.4. Dairenin Perspektifini Çizme.....	13
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	16
2. YATAY VE DÜŞEY YÜZEYLERİN BÖLÜNMESİ.....	18
2.1. Tek kaçış noktalı perspektifte alan bölünmesi	18
2.2. İki Kaçış Noktalı Perspektifle Alan Bölünmesi	20
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	23
ÖĞRENME FAALİYETİ-3	25
3. HAVA (renk) PERSPEKTİFİ	25
3.1. Tanımı	25
3.2. Yöntemi.....	26
UYGULAMA FAALİYETİ	27
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	29
UYGULAMALI TEST	30
CEVAP ANAHTARLARI.....	31
MODÜL DEĞERLENDİRME	32
KAYNAKLAR.....	35

AÇIKLAMALAR

MODÜLÜN KODU	211GS0007
ALAN	Ortak Alan
DAL MESLEK	Ortak Alan
MODÜLÜN ADI	Perspektif
MODÜLÜN TANIMI	Perspektif tekniklerini kullanarak dairenin perspektif çizimi, tek ve iki kaçış noktalı perspektif ile hatasız alan bölmeyi, hava perspektifinin tanımı ve çizimlerinden oluşan öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/16
ÖN KOŞUL	Strüktür Modülü'nü başarmış olmak
YETERLİK	Perspektif tekniklerini kullanarak çizim yapmak.
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç Uygun tasarım atölye ortamı sağlandığında, perspektif ilkelerini, tasarımlarınızda doğru olarak uygulayabileceksiniz. Amaçlar <ol style="list-style-type: none">1. Perspektif tekniklerini kullanarak dairenin perspektif çizimini doğru yapabileceksiniz.2. Tek ve iki kaçış noktalı perspektif çeşitleri ile hatasız olarak alan bölebileceksiniz.3. Hava perspektifin tekniğe uygun çizebileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Uygun tasarım atölyesi, resim malzemeleri, çizim araçları, sanat ile ilgili basılı ve görsel kaynaklar.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modülün içinde yer alan her faaliyetten sonra, verilen ölçme araçlarıyla kazandığınız bilgileri ölçerek kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen, modül sonunda size ölçme aracı (test, çoktan seçmeli, doğru yanlış vb.) uygulayarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgileri ölçerek değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Temel sanat eğitimi bilgi ve becerisine sahip olan kişi bir dünya görüşü kazanmış demektir. Temel sanat eğitimi estetik, form, doku, renk, denge ve perspektif gibi kişiyi olumlu yönde etkileyen öğelerden oluşur. Temel sanat eğitimi dersini başarı ile tamamlamış olan bir öğrenci yaşamında renge, estetiğe, perspektife yer vereceğinden toplum içinde farklı bir yerde olacaktır.

Perspektif belirli kurallarla ve aletler ile çizilmelidir, Perspektif çizim kurallarını ve bilgilerini öğrendikten sonra çalıştığınız alanda yapacağınız tasarımlar daha anlaşılır olacaktır.

Hazırlanan bu modülde perspektifin tanımını, perspektifte geçen kavramları, perspektif çeşitlerinin tanım ve çizim uygulamalarını ele alacağız. Modülü başarı ile tamamladığınızda öğrendiğiniz bilgi ve becerileri sanat ile ilgili tüm alanlarda kullanabilirsiniz. Hatasız bir biçimde perspektif uygulamaları yapabilirsiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-1

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda, uygun tasarımı atölyesi sağlandığında, gerekli araç gereçler ile dairenin perspektifi çizimini doğru olarak uygulayabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Temel Sanat Eğitimi kitaplarından Perspektif ile ilgili bilgileri inceleyebilirsiniz.
- Üniversite ve şehir kütüphanelerine giderek Temel Sanat Eğitimi kitaplarında modüle ilişkin bilgileri araştırabilirsiniz.
- Perspektif tekniğinde basılı ve görsel kaynakları inceleyebilirsiniz.

1. DAİRENİN PERSPEKTİFİ

1.1. Perspektifin Tanımı

Perspektif üç boyutlu cisimleri, iki boyutlu bir düzlem üzerinde göstermek için kullanılan bir araçtır. Çizgi perspektifi, renk perspektifi diye ikiye ayrılır.

Doğanın ve nesnelerin göz ile görüldüğü gibi bir düzlem üzerinde belirtilmesi; Grek uygarlığı, Çin imparatorluğu, Roma sanatı, Rönesans dönemleriyle yakın çağda farklılıklar göstermektedir. Bu nedenle perspektife ilişkin yöntemler, kuramsal ve uygulama alanındaki bütünlük 20. yy' ın ikinci yarısına kadar gelişme göstermiştir.

Bir nesnenin bir bakışta üç yüzünü birden görmeye ya da

Üç boyutlu hacimsel bir nesneyi bir düzlem üzerinde çeşitli çizgisel anlatım yolları ile oluşturulan resimleme yöntemine perspektif denir.

Perspektif nesnelerin göze olan uzaklığına ve yakınlığına, göz hizasından aşağıda ve yukarıda oluşuna göre çizgi, yüzey, renk değişikliklerini kolayca çizmeye ve ifade etmeye yarayan ölçü ve oran sanatıdır.

1.2. Perspektifte Kavramlar

1.2.1. Üç boyut

Elle tutulur, hacimsel nesnelerin en, boy ve yükseklikleri vardır. Buna üç boyut denir. Bir küp üç boyutludur. Kare iki boyutludur.

1.2.2. İz Düşüm

Bir nesnenin bir düzlem üzerine düşürülen görüntüsüne iz düşüm denir. Bir nesneye ışık verildiğinde bir düzlem üzerine gölgesi düşer bu gölge o nesnenin iz düşümüdür. Nesneye önden ışık verildiğinde ön görüntüsünün iz düşümü oluşurken üstten ışık verildiğinde üst görünüş iz düşümü, yandan ışık verildiğinde yan görünüş iz düşümü oluşur.

1.2.3. Bakış Noktası

Perspektifi çizilecek nesneye bakmak amacı ile durulan sabit noktaya (Gözlemcinin gözünün bulunduğu noktaya) bakış noktası denir.

1.2.4. Bakış Uzaklığı

Bakış noktasının perspektifi çizilecek nesneye olan uzaklığına bakış uzaklığı denir. Bakış uzaklığı mesafesi çok önemlidir, bu mesafe yaklaşık nesnenin dıştan dışa toplam genişliği kadar olmalıdır

1.2.5. Bakış Yüksekliği

Bakış noktasının yer düzleminde göz hizasına kadar olan yüksekliğe bakış yüksekliği denir. Bakış yüksekliği ufuk yüksekliği olup gözlemcinin boyuna bağlı olarak yukarı, aşağı hareket eder.

1.2.6. Resim Düzlemi

Üzerinde perspektif iz düşüm görüntüsünün resmedileceği dikey düzleme resim düzlemi denir.

1.2.7. Ufuk Çizgisi

Doğada gök ile yer düzleminin birleştiği çizgiye ufuk çizgisi denir. Ufuk çizgisinin görünmediği mekanlarda nesneye bakan kişinin gözlerinden geçtiği farz edilen yatay düzlemin, dikey olan resim düzlemini kestiği yatay ara kesit çizgisine ufuk çizgisi denir. Ufuk çizgisinin üstünde kalan nesnelerin perspektif çizimleri alttan, ufuk çizgisinin altında kalan nesnelerin perspektif çizimleri üstten görülür. Tam ufuk çizgisinin üstünde olan nesnelerin sadece yan ve ön yüzleri görünür.

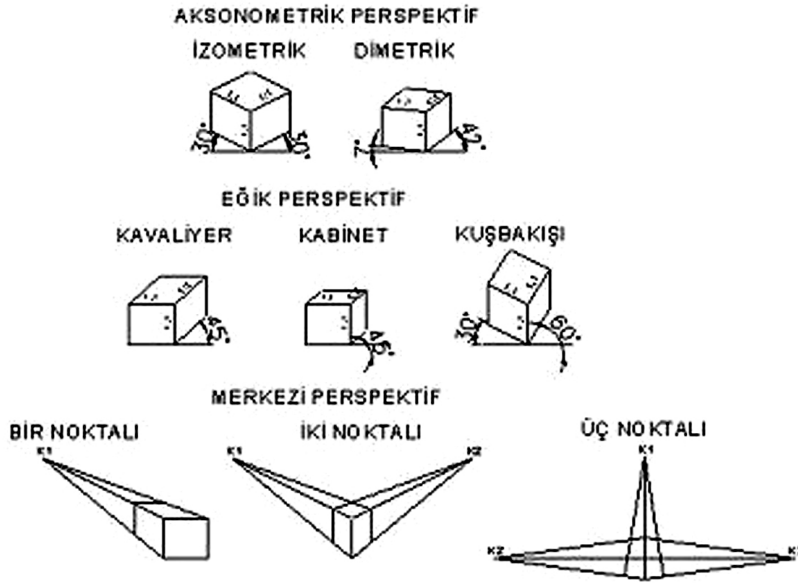
1.2.8. Kaçma Noktası

Bakış noktasından (gözden) uzaklaşarak sonsuza doğru gelen ve gerçekte birbirlerine paralel oldukları halde resim düzlemine paralel olmadıkları için kapanarak birleşiyormuş gibi görünen doğruların ortak kesişme noktasına kaçma noktası denir.

1.2.9. Esas Nokta

Bakış noktasından çıktığı varsayılan sonsuz sayıdaki görme ışınlarından bir tanesi, görme konisinin orta eksenini oluşturacak şekilde gider ve resim düzlemi üzerindeki ufuk çizgisini dik olarak keser. Ufuk çizgisi üzerindeki bu kesişme noktasına esas nokta ya da kaçma noktası denir.

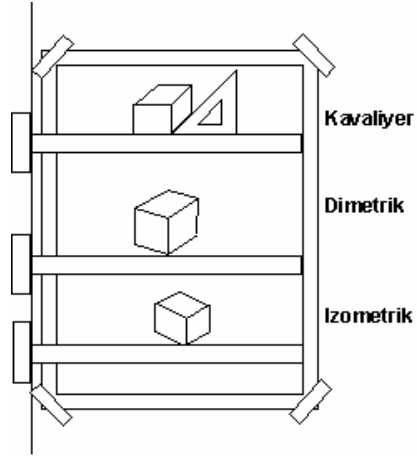
1.3. Perspektif Çeşitleri

Şekil 1.1: Perspektif çeşitleri

1.3.1. Paralel Perspektif

Nesnelerin yatay, düşey ve köşegen kenarlarının paralel olarak çizilerek elde edilen perspektiftir. Nesnelerin birden fazla yüzü olarak düzlem üzerinde çeşitli konumlarda göstermek mümkündür. İyi bir anlatım ve çizim kolaylığı nedeniyle, temel sanat eğitimi dersi için paralel perspektif çeşitlerinden en çok aksonometrik (İzometrik, Dimetrik) ve eğik (Kavaliyer) perspektif çizimleri kullanılır.

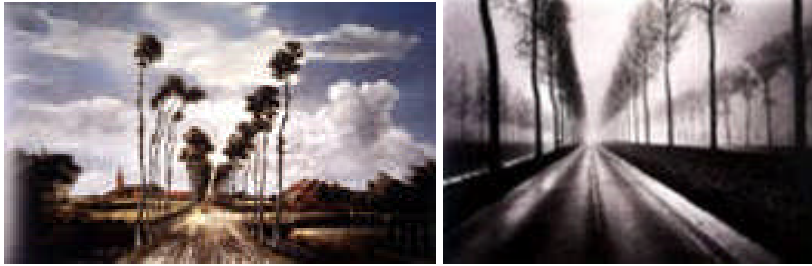

Şekil 1.2: Uygulanacak çizim örneği

1.3.2. Konik Perspektif

1.3.2.1. Tek Kaçışlı Perspektif

Uzayıp giden bir yolun ortasından bakıldığında yol ve yandaki direkler, ağaçlar ileride birleşiyormuş gibi görünür. Böyle görüntü veren perspektife merkezi perspektif denir.

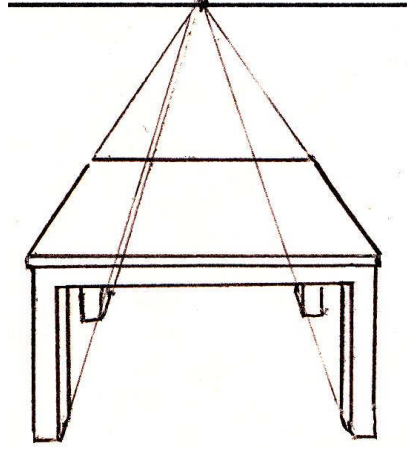
Şekil 1.3: M. Hobbema Yağlıboya Şekil 1.4: Paul Caponigro

Bu perspektif çiziminde tek kaçış noktası vardır. Köşegen çizgilerin hepsi bu noktada birleşir. Kaçış noktası, bu noktadan geçen yatay doğruya ufuk çizgisi denir. Bu görüntü bir düzlem üzerinde gösterilmek isteniyorsa bakış noktasının önüne bir düzlem konur ki buna resim düzlemi, düzlemin yer ile meydana getirdiği arakesite zemin çizgisi denir.

UYGULAMA FAALİYETİ

UYGULAMA FAALİYETİ-1

Ufuk çizgisi M

yer düzlemi

Şekil 1.5: Tek kaçırlı perspektif masa çizimi

Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda tek kaçırlı perspektif yöntemi ile masa çizim çalışmasını yapmış olacaksınız.

Kullanılacak Araç ve Gereçler

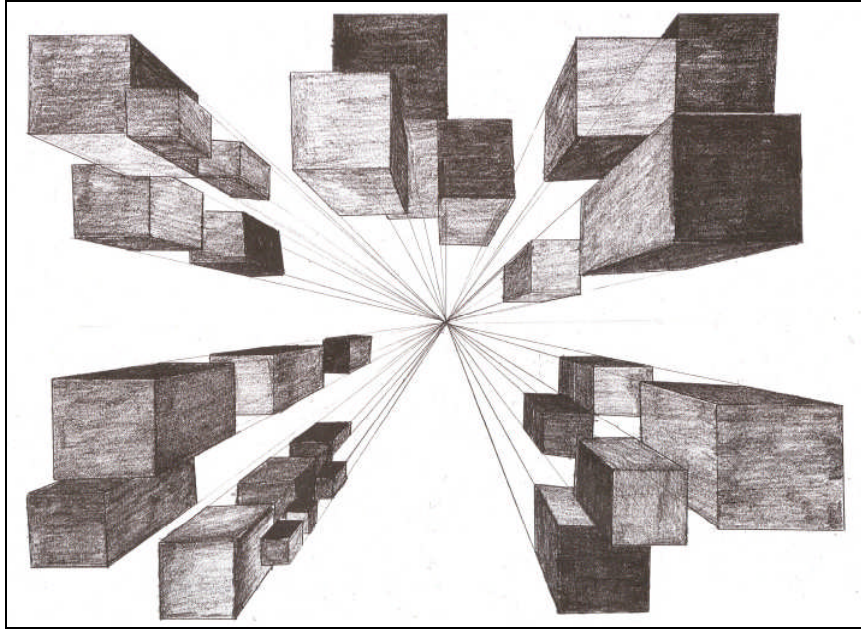
- Resim kağıdı (25 X 35)
- Kurşun kalem, silgi
- T cetvel, gönye ve ölçülü cetvel
- Yumuşak sivri uçlu kurşun kalem
- Kalemtraş, silgi, bant

1. Perspektif çizimi yapmak için kullanılacak araç ve gereçleri temin ediniz.

Atölye önlüğünüzü giymeyi unutmayınız.

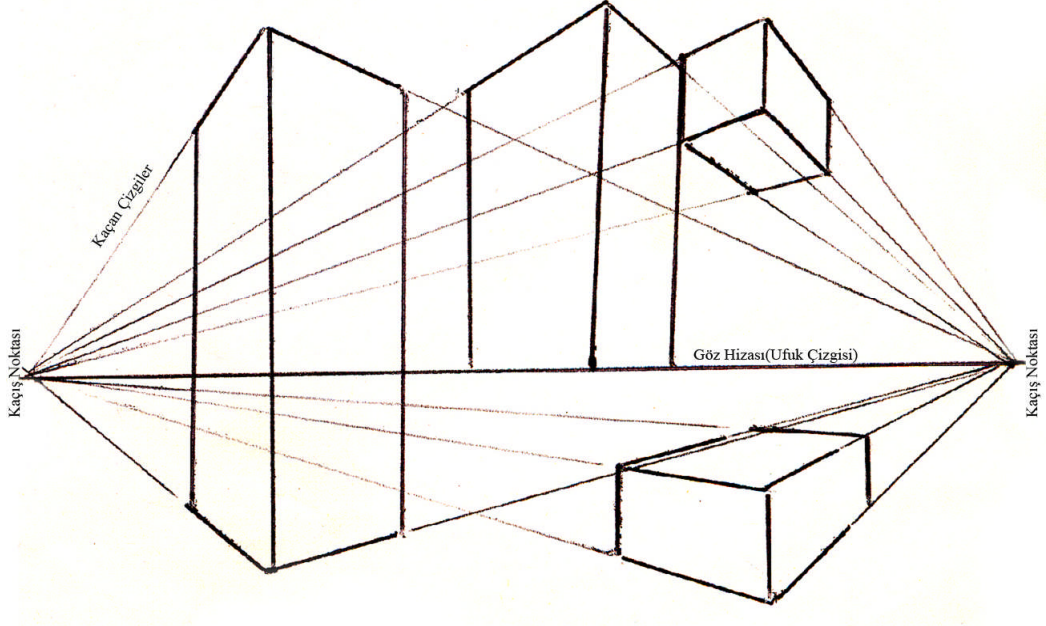
2. 35 x 25 resim kâğıdını alınız. Kenarlardan 1'er cm boşluk bırakarak bir çerçeve çiziniz. Çerçevenin altına 1cm üstten bir çizgi çiziniz. Adınızı, soyadınızı, numaranızı ve konu ismini yazınız.

3. Yatay çizgiler yer düzlemine ve ufuk çizgisine paralel çiziniz. (Yatay çizgiler için T cetvel kullanınız).
4. Köşegen çizimlerin tamamı M noktası ile birleştirilerek çizimi devam ettiriniz.
5. Dikey çizimleri yer ve ufuk düzlemine T cetvel ve gönye yardımı ile dikey çizgiler çiziniz.
6. Yardımcı çizgiler ince çizilir. Şekil ortaya çıkınca masa kenar çizgileri kalınlaştırınız.
Çiziminizi öğretmen ile tartışınız. Çeşitli tasarımlar yaparak perspektif konusunu pekiştiriniz.

Şekil 1.6: Öğrenci çalışması

1.3.2.2. İki Kaçışlı Perspektif

Şekil 1.7: İki kaçışlı perspektif yöntemi ile küp çizim çeşitleri

UYGULAMA FAALİYETİ-2

Perspektifin çeşitli çizim usulleri vardır. Bu usullerden biri şöyledir.

Kullanılacak Araç ve Gereçler

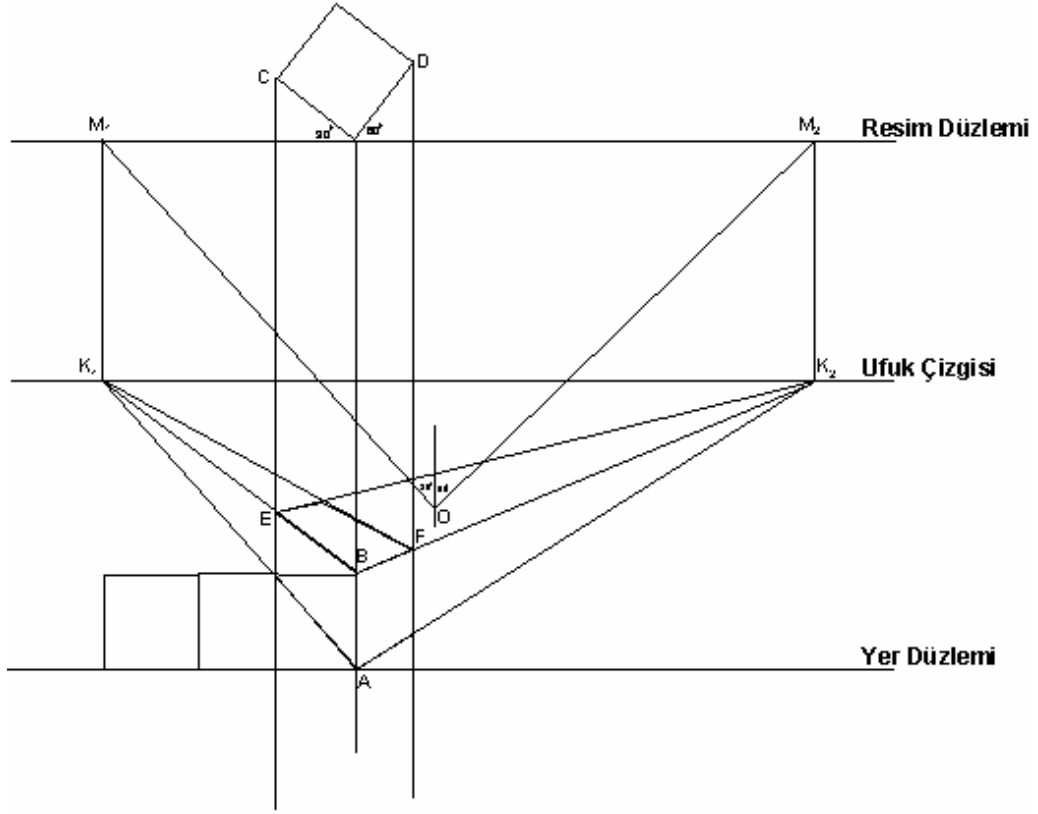
- Resim kağıdı (25 X 35)
- Kurşun kalem, silgi
- T cetvel, gönye ve ölçülü cetvel
- Yumuşak sivri uçlu kurşun kalem
- Kalemıraş, Silgi, bant

Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda iki kaçıslı perspektif çizimini oluşturmuş olacaksınız.

1. Perspektif çizimi yapmak için kullanılacak araç ve gereçleri temin ediniz.

Atölye önlüğünüzü giymeyi unutmayınız.

2. 35 x 25 resim kâğıdını alınız. Kenarlardan 1'er cm boşluk bırakarak bir çerçeve çiziniz. Çerçevenin altına 1cm üstten bir çizgi çiziniz. Adınızı, soyadınızı, numaranızı ve konu ismini yazınız.

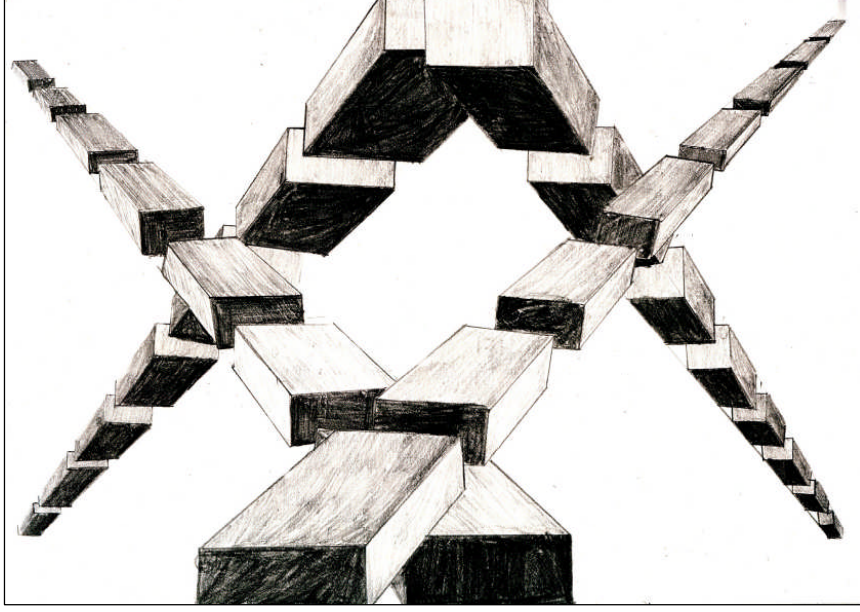

Şekil 1.8: İki kaçışlı perspektif uygulama çizimi

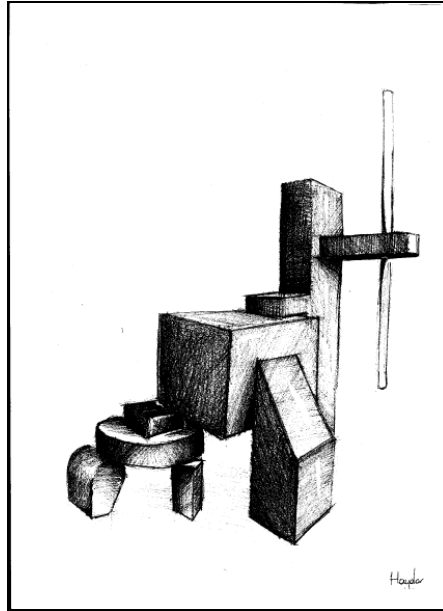
3. Resimdeki gibi bir resim düzlemi çiziniz.
4. Küpün plan görünüşünü 30° ve 60° olarak resim düzleminde oluşturunuz.
5. Resim düzleminin altında parçanın iki yüzü görülebilen uygun bir yerde bakış noktası O noktasını belirleyiniz.
6. Resimdeki gibi resim düzlemine paralel yer düzlemini çiziniz.
7. Yer düzlemi üzerinde küpün ön görünüşünü çizimdeki gibi çiziniz.
8. Resimdeki gibi yer düzlemine paralel ufuk çizgisini çiziniz.
9. Resim düzlemine küpün temas ettiği noktadan yer düzlemine kadar dikey çizgiyi çiziniz. Bu noktaya A noktası adını veriniz.
10. O noktasından 30° ve 60° lik açılar ile resim düzleminde M1 ve M2 noktalarını bulunuz.
11. M1 ve M2 noktalarından ufuk düzlemine dikeyler çizerek K1 ve K2 noktaları bulunuz.
12. A noktasını K1 ve K2 noktaları ile birleştiriniz.
13. Yer düzleminde ön görünüşü çizilmiş olan küpün boy hizasından B noktasını belirleyiniz.
14. B noktasını K1 ve K2 noktaları ile birleştiriniz
15. Küpün plan görünüşü üzerinde C,D noktalarını belirleyiniz.
16. C,D noktalarını cetvel ile "O" noktasına hizalayıp resim düzlemine kadar çiziniz.
17. Resim düzlemine değdiği noktadan yer düzlemine dikey çizgi çiziniz ve E,F noktalarını bulunuz.

18. E noktasını K2 ve F noktasını K1 noktaları ile birleştiriniz.
Perspektifi oluşmuş küp şeklinin kenar çizgilerini kalınlaştırınız.

Çalışmalarınızı değerlendirme ölçeği ile denetleyiniz.

Şekil 1.9: Öğrenci çalışması

Şekil 1.10: Öğrenci çalışması

1.4. Dairenin Perspektifini Çizme

Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda dairenin perspektif çizimini oluşturmuş olacaksınız.

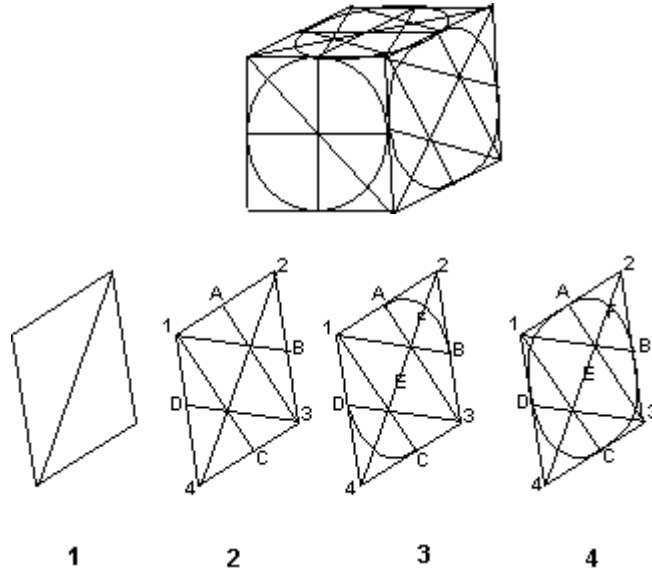
Kullanılacak Araç ve Gereçler

- Resim kâğıdı (25 X 35)
- Kurşun kalem, silgi
- T cetvel ve ölçülü cetvel
- Yumuşak sivri uçlu kurşun kalem
- Kalemtırış, silgi, bant
- Pergel

Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda iki kaçırlı perspektif çizimini oluşturmuş olacaksınız.

1. Dairenin perspektif çizimini yapmak için kullanılacak araç ve gereçleri temin ediniz.

2. 35 x 25 resim kâğıdını alınız. Kenarlardan 1'er cm boşluk bırakarak bir çerçeve çiziniz. Çerçevenin altına 1cm üstten bir çizgi çiziniz. Adınızı, soyadınızı, numaranızı ve konu ismini yazınız.

Şekil 1.11: Dairenin perspektif çizimi

Dairenin perspektif çizimi için bir küp çiziminden yararlanılacaktır.

Bir küp üzerinde dairenin perspektif çizimi yönteminin aşamaları şöyledir:

1. Küpün yan yüzeyini belirleyiniz. (Şekil 1.11).
2. Küpün köşelerine 1,2,3,4 numaralarını yazınız.
3. Küpün yan yüzeyine köşegen çizgisini çiziniz
4. Her bir kenarın orta noktalarını bulup A, B, C, D noktaları adını veriniz.
5. 1 ile C,B noktalarını doğru ile birleştirin, 3 ile A,D noktalarını doğru ile birleştiriniz
6. E,F noktalarını bulunuz.
7. 3-E noktasına pergeli batırıp D noktası kadar açıp bir daire yayı çiziniz.
8. F noktasına pergeli batırıp A noktası kadar açıp bir daire yayı çiziniz.
9. 4-3 noktasına pergeli batırıp D noktası kadar açıp A noktasına kadar bir daire yayı çiziniz. Pergeli 1 noktasına batırıp C noktası kadar açıp B noktasına kadar bir daire yayı çiziniz.

Bu işlemi tüm perspektif yüzeyler için uygulayabilir ve dairenin perspektifini bu yöntem ile çizebilirsiniz.

Öneriler

Dairenin perspektifi ile ilgili geniş bilgiyi öğretmeninizden alabilirsiniz.

Öğretmeniniz ile dairenin perspektifi konulu çalışmaları üniversite kütüphanesinden araştırınız.

Çalışmalarınızı atölye ortamında titizlik içinde yapınız.

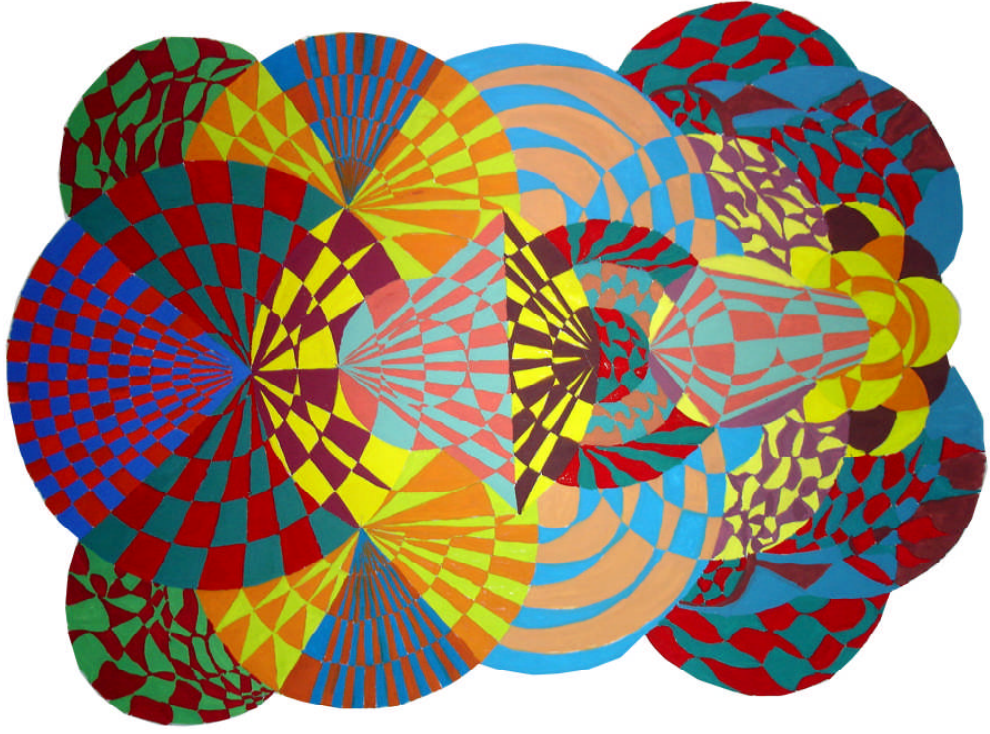
Dairenin perspektifinin mesleğinizdeki yeri ve önemini araştırınız.

Yaptığınız araştırmaları raporlaştırınız.

Şekil 1.12, öğrenci çalışmasını inceleyiniz.

Çizim uygulama çalışmasını tamamladıktan sonra çizimin kurallarına göre tasarımlar yapınız.

Çalışmalarınızı değerlendirme ölçeği ile denetleyiniz

Şekil 1.12: Öğrenci çalışması

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazandıklarınızı aşağıdaki soruları cevaplayarak ölçünüz.

ÖLÇME SORULARI

Bilgilerinizi belirlemeniz için bir kısım doğru bir kısım yanlış cümleler verilmiştir. Cümle doğru ise parantezin içine D, cümle yanlış ise parantezin içine Y harfi koyunuz.

1. () Bakış noktasının perspektifi çizilecek nesneye olan uzaklığına bakış uzaklığı denir.
2. () Üç boyutlu cisimleri, iki boyutlu bir düzlem üzerinde göstermek için kullanılan çizim yöntemine perspektif denir.
3. () Perspektifin en önemli kavramı üç boyuttur.
4. () Perspektif çizimlerinde bakış uzaklığı çok önemli değildir.
5. () Ufuk çizgisinin üstünde kalan nesnelerin perspektif çizimleri üstten görülür.
6. () Bir noktada birleşen perspektife tek kaçışlı perspektif denir.
7. () Uzayıp giden bir yolun ortasından bakıldığında yol ve yandaki direkler ileride birleşiyormuş gibi görünür. Buna merkezi perspektif denir.
8. () Tek kaçışlı perspektif ve merkezi perspektif aynı anlama gelmez.
9. () Paralellik perspektife aykırı bir kuraldır.
10. ()-Kare iki boyutlu, küp üç boyutludur.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız ve doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevapladığınız konularla ilgili öğrenme faaliyetlerini tekrarlayınız. Tamamı doğru ise değerlendirme ölçeğine geçiniz.

UYGULAMALI TEST

Dairenin perspektifini çiziniz ve bu çalışmayı ölçme kriterlerine göre değerlendiriniz

Uygulama Faaliyeti: Dairenin Perspektifini Çizmek.		
Açıklama: Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri EVET ve HAYIR kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.		
Değerlendirme Kriterleri	Evet	Hayır
Hatasız çizim uygulaması yaptınız mı?		
Kağıt düzeninizi yaptınız mı?		
Çizimi kağıda yerleştirdiniz mi?		
Çizimleri istenilen kalitede yaptınız mı?		
Uygulamayı istenen zamanda bitirdiniz mi?		
Temiz ve düzenli çalıştınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde kazandığınız davranışlarda işaretlediğiniz “EVET” ler kazandığınız becerileri ortaya koyuyor. “HAYIR” larınız için ilgili faaliyetleri tekrarlayınız. Tamamı EVET ise diğer öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

ÖĞRENME FAALİYETİ-2

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda tasarımın niteliğine göre yatay ve dişey yüzeyleri bölebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

- Temel Sanat Eğitimi kitaplarından Perspektif ile ilgili bilgileri inceleyebilirsiniz.
- Üniversite ve şehir kütüphanelerine giderek Temel Sanat Eğitimi kitaplarında modüle ilişkin bilgileri araştırabilirsiniz.
- Perspektif tekniğinde basılı ve görsel kaynakları inceleyebilirsiniz.

2. YATAY VE DÜŞEY YÜZEYLERİN BÖLÜNMESİ

2.1. Tek kaçış noktalı perspektifte alan bölünmesi

Yatay ve dişey yüzeylerin bölünmesi çeşitli yöntemler ile yapılır. Aşağıda bu yöntemlerden biri uygulanmıştır.

Kullanılacak Araç ve Gereçler

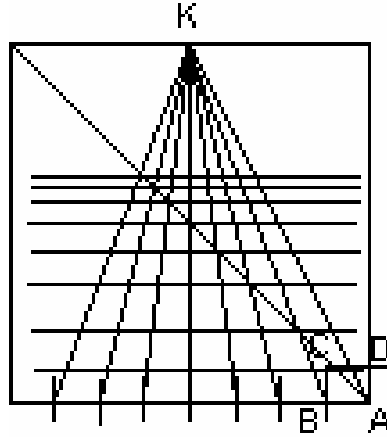
- Resim kağıdı (25 X 35)
- Kurşun kalem, silgi
- T cetvel, gönye ve ölçülü cetvel
- Yumuşak sivri uçlu kurşun kalem
- Kalemtraş, silgi, bant

Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda yatay ve dişey yüzeyleri bölme çizimini yapmış olacaksınız.

1. Perspektif çizimi yapmak için kullanılacak araç ve gereçleri temin ediniz.

Atölye önlüğünüzü giymeyi unutmayınız.

2. 35 x 25 resim kâğıdını alınız. Kenarlardan 1'er cm boşluk bırakarak bir çerçeve çiziniz. Çerçevenin altına 1cm üstten bir çizgi çiziniz. Adınızı, soyadınızı, numaranızı konu ismini yazınız ve uygulamaya geçiniz

Şekil 2.1: Tek kaçışlı perspektif ile yatay yüzey bölme çizimi

Seramik yer karosu döşeli bir zeminin tek kaçış noktalı perspektif yöntemi ile çizimi uygulaması aşağıdaki gibi yapılır.

Tek parça bir dikdörtgen çiziniz.

Alt yatay kenarını istediğiniz sayıda eşit parçalara bölünüz (karo sayısını kendiniz belirleyiniz.).

Üst yatay kenarının üzerinde bir nokta belirleyiniz (kaçış noktası) Bu noktaya K noktası adını veriniz.

Alt yatay üzerinde belirlenen noktaları K noktası ile birleştiriniz.

Yatay kenarda A, B noktalarını belirleyiniz.B noktasından AB uzunluğu kadar bir dikey çizgi çiziniz C noktasını işaretleyiniz.Bu noktadan yatay çizgi çizip D noktasını bulunuz.

AC noktasını şekildeki gibi uzatınız.

Uzattığımız çizgi K noktası ile birleştirdiğimiz çizgileri kesecektir.

Elde ettiğiniz kesişim noktalarından yatay çizgiler çizerek tek kaçışlı perspektif ile yatay yüzeyler bölünmüş olur.

Aynı yöntem düşey yüzeyler için de uygulanır.

2.2. İki Kaçış Noktalı Perspektifle Alan Bölünmesi

Yatay ve düşey yüzeylerin bölünmesi çeşitli yöntemler ile yapılır. Aşağıda bu yöntemlerden biri uygulanmıştır.

Kullanılacak Araç ve Gereçler

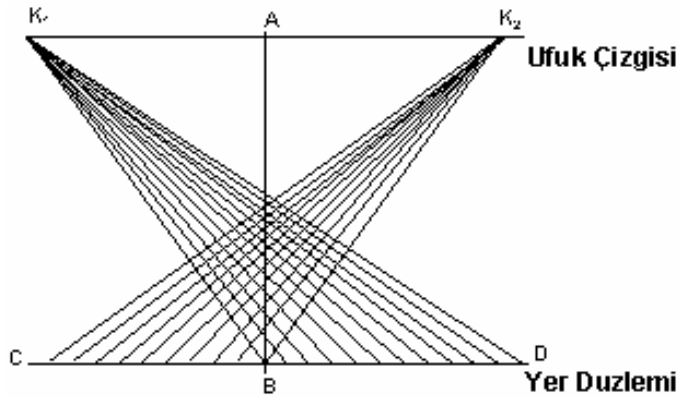
- Resim kağıdı (25 X 35)
- Kurşun kalem, silgi
- T cetvel ve ölçülü cetvel
- Yumuşak sivri uçlu kurşun kalem
- Kalemtraş, silgi, bant

Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda yatay ve düşey yüzeyleri bölme çizimini yapmış olacaksınız.

1. Perspektif çizimi yapmak için kullanılacak araç ve gereçleri temin ediniz.

Atölye önlüğünüzü giymeyi unutmayınız.

2. 35 x 25 resim kâğıdını alınız. Kenarlardan 1'er cm boşluk bırakarak bir çerçeve çiziniz. Çerçevenin altına 1cm üstten bir çizgi çiziniz. Adınızı, soyadınızı, numaranızı konu ismini yazınız ve uygulamaya geçiniz

Şekil 2.2: İki kaçışlı perspektif ile yatay yüzey bölme çizimi

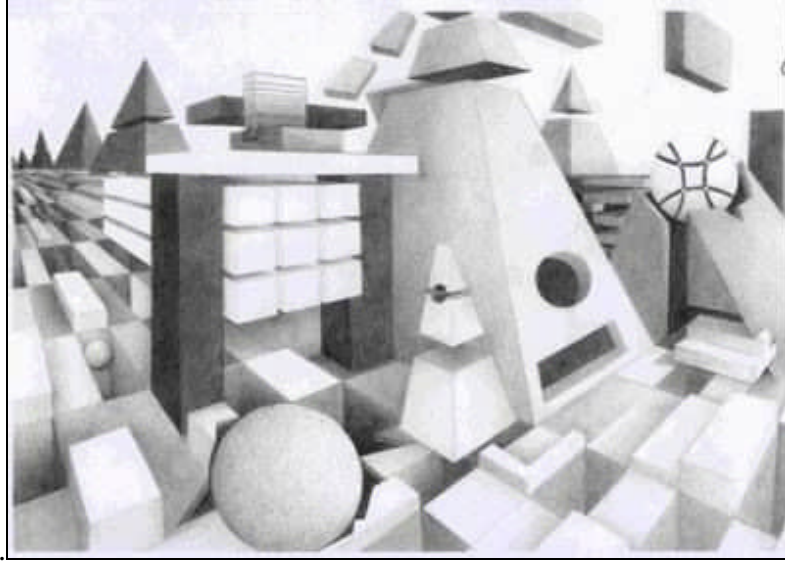
Seramik yer karosu döşeli bir zeminin iki kaçış noktalı perspektif yöntemi ile çizimi uygulaması aşağıdaki gibi yapılır:

1. Şekildeki gibi Ufuk çizgisi ve yer düzlemini çiziniz.
2. Ufuk düzlemi üzerinde bir A noktası belirleyiniz.
3. Yer düzlemine A noktasından bir dik çiziniz.B noktasını belirleyiniz.
4. B noktasını K1 ve K2 noktaları ile birleştiriniz.
5. Yer düzlemi çizgisini istenilen sayıda eşit parçalara bölünüz.
6. Yer düzleminde C ve D noktalarını belirleyiniz.
7. BC doğru parçası arasında kalan eşit parçalara bölünerek elde edilen noktaları K2 noktası ile birleştiriniz.
8. BD doğru parçası arasında kalan eşit parçalara bölünerek elde edilen noktaları K1 noktası ile birleştiriniz.
9. Elde ettiğiniz çizim iki kaçışlı perspektif yöntemi ile bir yüzeyi parçalara bölme yöntemidir.

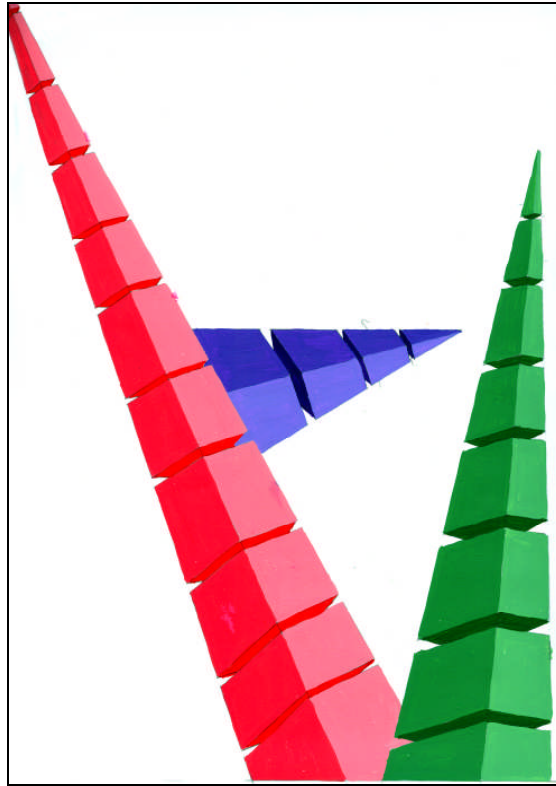
Aynı yöntem düşey yüzeyler içinde uygulanır.

Öneriler

- Yatay ve düşeylerin bölünmesi ile ilgili geniş bilgiyi öğretmeninizden alabilirsiniz. Çalışmalarınızı atölye ortamında titizlik içinde yapınız.
- Yatay ve düşeylerin bölünmesi konusunun mesleğinizdeki yeri ve önemini araştırınız, öğretmeniniz ile paylaşınız.
- Yaptığınız araştırmaları raporlaştırınız.
- Yaptığınız çizimin kurallarına göre tasarımlar yapınız.
- Şekil 2.3, Şekil 2.4 öğrenci çalışmalarını inceleyiniz.
- Çizim uygulama çalışmasını tamamladıktan sonra çizimin kurallarına göre tasarımlar yapınız.
- Çalışmalarınızı değerlendirme ölçeği ile değerlendiriniz.

Şekil 2.3:M.Ü: Öğrenci çalışması

Şekil 2.4: Öğrenci çalışması

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazandıklarınızı aşağıdaki soruları cevaplayarak ölçünüz.

ÖLÇME SORULARI

Bilgilerinizi belirlemeniz için bir kısım doğru bir kısım yanlış cümleler verilmiştir. Cümle doğru ise parantezin içine D , cümle yanlış ise parantezin içine Y harfi koyunuz.

1. () Açılar derece ile ölçülür.
2. () Yatay yüzey bölünme işlemi iki boyutlu çizim çalışmasıdır.
3. () Yatay çizgiler geriye doğru gittikçe birbirlerine yaklaşır.
4. () Modülde yüzeylerin bölünmesi tek yada iki merkezde birleştirilen perspektif yöntemlerinin uygulaması gösterilmiştir
5. () Perspektifte alan bölünmesi yöntemi yatay ve düşey yüzeyler için aynı yöntem uygulanır.
6. () Yatay yüzeyler için uygulanan çizim yöntemi düşey yüzeyler içinde uygulanır.
7. () Yatay ve düşey yüzeylerde iki ve tek kaçışlı yöntem kullanılarak bölünür.
8. () Yer karoları dikey yüzey bölünmesine örnek oluşturur.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız ve doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevapladığınız konularla ilgili öğrenme faaliyetlerini tekrarlayınız. Tamamı doğru ise değerlendirme ölçeğine geçiniz.

UYGULAMALI TEST

Şekil 2.4. örneğinde olduğu gibi yatay ve düşey konumdaki formları çift kaçırlı perspektif kurallarına göre çizimini yapınız ve aşağıdaki ölçme kriterlerine göre değerlendiriniz.

Uygulama Faaliyeti: Yatay ve düşeyleri bölmek		
Açıklama: Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri EVET ve HAYIR kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.		
Değerlendirme Kriterleri	Evet	Hayır
Çizim araçlarını kuralara uygun kullandınız mı?		
Hatasız çizim uygulaması yaptınız mı?		
Çizimi kağıda yerleştirdiniz mi?		
Çizgileri istenen kalitede yaptınız mı?		
Uygulamayı istenen zamanda bitirdiniz mi?		
Temiz ve düzenli çalıştınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde kazandığınız davranışlarda işaretlediğiniz “EVET” ler kazandığınız becerileri ortaya koyuyor. “HAYIR” larınız için ilgili faaliyetleri tekrarlayınız. Tamamı EVET ise diğer öğrenme faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ-3

AMAÇ

Bu faaliyette verilecek bilgiler doğrultusunda, uygun ortam sağlandığında hava perspektifini tekniğe uygun çizebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

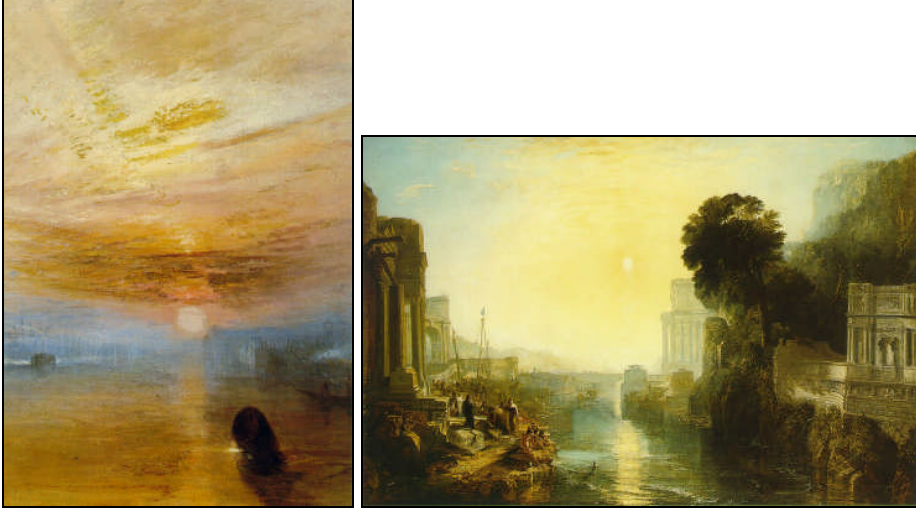
- Temel sanat eğitimi kitaplarından perspektif ile ilgili bilgileri inceleyebilirsiniz.
- Üniversite ve şehir kütüphanelerine giderek temel sanat eğitimi kitaplarında modüle ilişkin bilgileri araştırabilirsiniz.
- Perspektif tekniğinde basılı ve görsel kaynakları inceleyebilirsiniz.

3. HAVA (RENK) PERSPEKTİFİ

3.1. Tanımı

Hava perspektifi, renk perspektifi, denen derinlik etkisi atmosfer katmanlarının renkleri ve biçimleri üzerinde oluşturduğu yoğunluk nedeni ile uzakların daha silik, yakınların ise daha net görünmesine neden olan perspektife hava perspektifi denir.

Hava perspektifini özellikle derinliği çok olan manzara resimlerinde çok etkili bir şekilde anlatılır. Hava perspektifi çalışırken renklerin özelliklerini, renk tekniklerini, tonlama tekniklerini, atmosfer şartlarını, günün saatlerini, güneşin konumunu, mevsimleri, iklimleri hatta yer kürenin hangi bölgesinde bulunduğunu bilmek gerektir. Güneşli, aydınlık bir havanın hakim olduğu manzara resmi yaparken canlı sıcak renkler kullanılır, bulutlu sisli bir havanın hakim olduğu bir manzara resmi yaparken gri ve soluk renkler kullanılır.

Şekil 3.1: Yağlı boya çalışması Şekil 3.2: Yağlı boya çalışması

3.2. Yöntemi

Hava perspektifi çalışırken bize yakın nesnelere göre daha büyük boyutta ve daha canlı renkler kullanılarak çalışılırken gözden uzaklaştıkça boyutlar küçülür ve renkler soluklaşır. Ayrıca her rengin renk değerlerinden ayrı olarak ton değerleri oluşur. Renklerin bu ton değerleri derinlik etkisi vermede kullanılır. Bütün bu ton ve renk geçişlerini resme aktarabilmek için göze en yakın nesnelere başlayarak önden arkaya doğru, doğada peş peşe oluşan görüntü planları üç bölüme indirilmelidir.

Birinci bölüm net görünen kısımlar olup canlı, sıcak renkler ya da koyu tonlar kullanılmalıdır.

İkinci bölüm daha az net görünen kısımlar soğuk renklerden oluşturulmalıdır.

Üçüncü bölüm sönük renkler, gri ve tonları kullanılmalıdır.

Bu plan doğrultusunda yapılan çalışmalarda derinlik etkisi oluşacaktır.

UYGULAMA FAALİYETİ

Aşağıda verilen siyah beyaz manzara resmini farklı bir renk kullanarak hava perspektifi çalışması yapınız.

Kullanılacak Araç-Gereçler

- Resim kâğıdı (25 * 35)
- 2-Parşömen kağıdı
- Kurşun kalem, silgi, cetvel, pergel
- Su kabı (bardak ya da kavanoz)
- Fırça (2 veya 4 numara), palet
- Soyut düzenleme örneği, şekil 3.4
- Guaş boya

Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda perspektif çalışmasını yapmış olacaksınız.

1. Çalışma için gereken araç ve gereçleri temin ediniz.
2. Size verilen soyut düzenlemeyi perspektif kurallarına göre yüzey üzerine aktarınız.
3. Guaş boya malzemelerinizi hazırlayınız.
4. Deseninizi boyamadan önce Renk modülünü inceleyiniz.
5. Sevdiğiniz bir renk seçiniz.
6. Renginizin tonlarını paletinize hazırlayınız.
7. Yaratıcılığınızı da kullanarak deseninizi boyayınız.
8. Hazırladığınız renklerin değerlerinin birbirlerinin üstüne çıkmamasına dikkat ediniz.
9. Çalışmanızı bitiriniz.

Uygulama sırasında sorun ile karşılaşırsanız öğretmeninizden yardım alınız.

Şekil 3.3: Uygulama Örneği Şekil 3.4: Uygulama Yapılacak Çizim Örneği

ÖNERİLER

- Hava perspektifi ile ilgili geniş bilgiyi öğretmeninizden alabilirsiniz.
- Öğretmeniniz ile hava perspektifi konulu çalışmalar yapan sanatçılar hakkında bilgi alınız.
- Çalışmalarınızı atölye ortamında titizlikle yapınız
- Hava perspektifinin mesleğinizdeki yeri ve önemini araştırınız.
- Yaptığınız araştırmaların raporlarını yazınız.
- Yaptığınız çizimi tamamladıktan sonra değerlendirme ölçeği ile kendinizi değerlendiriniz.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

Bu faaliyet sonunda kazandıklarınızı aşağıdaki soruları cevaplandırarak ölçünüz.

ÖLÇME SORULARI

Bilgilerinizi belirlemeniz için bir kısım doğru bir kısım yanlış cümleler verilmiştir. Cümle doğru ise parantezin içine D, cümle yanlış ise parantezin içine Y harfi koyunuz.

1. () Uzakların daha silik, yakınların ise daha net görünmesine neden olan perspektife Hava Perspektifi denir.
2. () Derinliği çok olan manzara resimlerinde hava perspektifi çok iyi anlatılamaz.
3. () Hava perspektifi çalışırken renklerin özelliklerini, renk tekniklerini, tonlama tekniklerini, atmosfer şartlarını, günün saatlerini, güneşin konumunu bilmek gereklidir
4. () Güneşli aydınlık bir havanın hâkim olduğu manzara resmi yaparken canlı sıcak renkler kullanılmaz.
5. () Hava perspektifi çalışırken resimdeki bize yakın nesnelere, uzak olanlara göre daha büyük boyutta ve daha canlı renklerde görünürler.
6. () Hava perspektifinde rengin gerçek değerleri ile ton değerleri önemli bir yer tutar.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarıyla karşılaştırınız ve doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevapladığınız konularla ilgili öğrenme faaliyetlerini tekrarlayınız. Tamamı doğru ise değerlendirme ölçeğine geçiniz.

UYGULAMALI TEST

Çizimini yaptığınız hava (renk) perspektifi uygulamasını aşağıdaki ölçütlere göre değerlendiriniz

Uygulama Faaliyeti: Hava perspektif uygulamalı çizim		
Açıklama: Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri EVET ve HAYIR kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.		
Değerlendirme Kriterleri	Evet	Hayır
Malzemeleri temin ettiniz mi?		
Kâğıda yerleştirme (kompozisyon) yaptınız mı?		
Deseni doğru geçirdiniz mi?		
Guaş boya tekniğini doğru kullandınız mı?		
Tekniğe uygun renk seçtiniz mi?		
Ton farklılıklarına dikkat ettiniz mi?		
Size verilen aşamalara uygun çalıştınız mı?		
Temizlik ve düzene dikkat ettiniz mi?		
Zamanı verimli kullanmaya dikkat ettiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde kazandığınız davranışlarda işaretlediğiniz “EVET”ler kazandığınız becerileri ortaya koyuyor. “HAYIR” larınız için ilgili faaliyetleri tekrarlayınız. Tamamı EVET ise modül değerlendirmeye geçiniz.

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1 CEVAP ANAHTARI

1	D
2	D
3	D
4	Y
5	Y
6	D
7	D
8	Y
9	D
10	D

ÖĞRENME FAALİYETİ-2 CEVAP ANAHTARI

1	D
2	D
3	D
4	D
5	D
6	D
7	D
8	Y

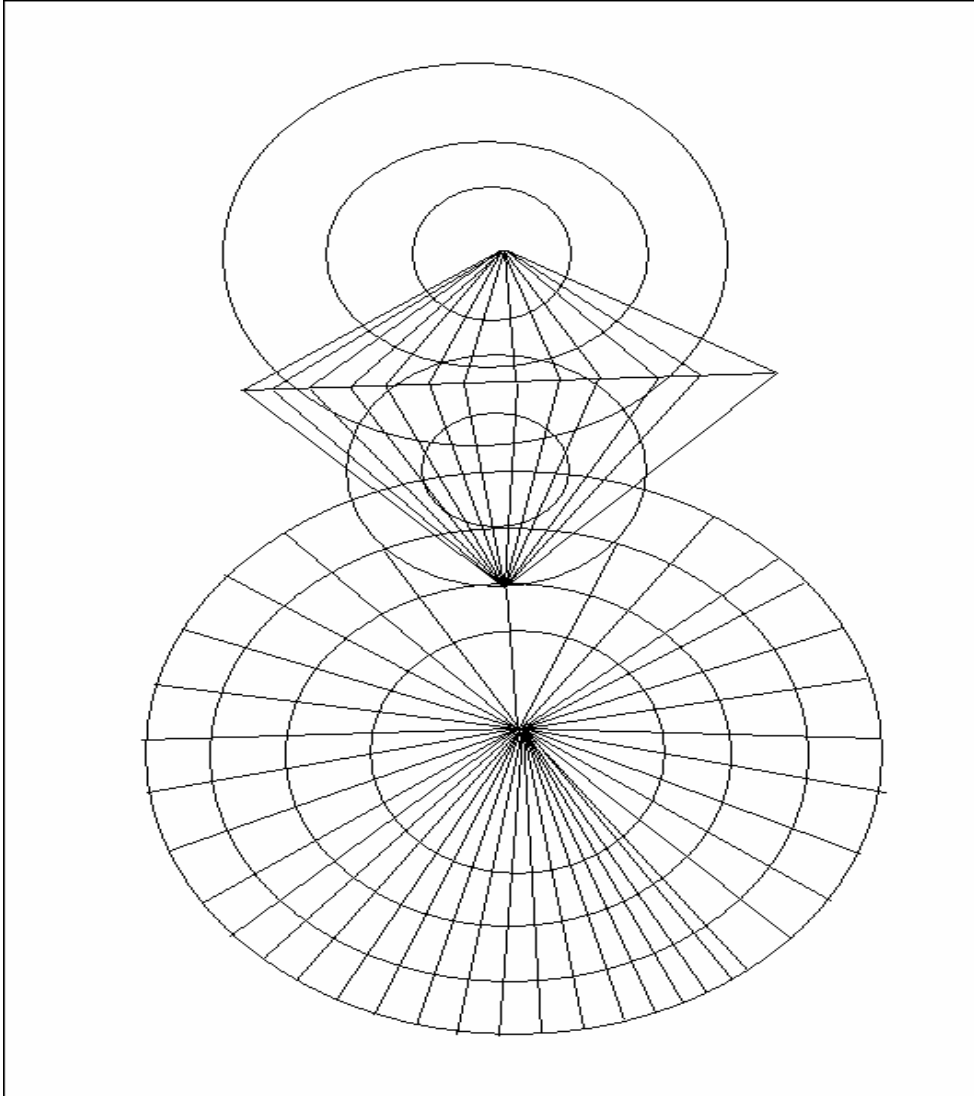
ÖĞRENME FAALİYETİ-3 CEVAP ANAHTARI

1	D
2	Y
3	D
4	Y
5	D
6	D

MODÜL DEĞERLENDİRME

Modül sonunda kazandığınız yeterliği aşağıdaki uygulamayı yaparak değerlendiriniz.

Yüzeylerin Bölünmesi

Şekil 1.1: Uygulama yapılacak çizim

Verilen çizimi iki kaçışlı perspektif kurallarına göre çizerek, renklerle perspektif görüntüsünün oluşturulması.

Kullanılacak Araç-Gereçler

- Resim kâğıdı (25 x 35)
- 2-Parşömen kâğıdı
- Kurşun kalem, silgi, cetvel, pergel
- Guaş boya
- Su kabı (bardak ya da kavanoz)
- Fırça (2 veya 4 numara), palet
- Soyut düzenleme örneği

Aşağıdaki işlemleri tamamladığınızda perspektif çalışmasını yapmış olacaksınız.

1. Çalışma için gereken araç ve gereçleri temin ediniz.
2. Yukarıda size verilen soyut düzenlemeyi iki kaçışlı perspektif kurallarına göre çiziniz. Bu soyut düzenlemeyi siz kendi yaratıcılığınızı kullanarak yeniden düzenleyebilirsiniz.
3. Guaş boya malzemelerinizi hazırlayınız.
4. Deseninizi boyamadan önce Renk modülünü inceleyiniz.
5. Sevdiğiniz 3 ya da 4 renk seçiniz ve paletinize hazırlayınız.
6. Yaratıcılığınızı da kullanarak deseninizi boyayınız.
7. Hazırladığınız renklerin değerlerinin birbirlerinin üstüne çıkmamasına dikkat ediniz.
8. Çalışmanızı bitiriniz.

Uygulama sırasında sorun ile karşılaşırsanız öğretmeninizden yardım alınız.

UYGULAMALI TEST

Modül Adı: Perspektif		
Açıklama: Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri EVET ve HAYIR kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.		
Değerlendirme Kriterleri	Evet	Hayır
Malzemeleri temin ettiniz mi?		
Kâğıda yerleştirme (kompozisyon) yaptınız mı?		
Deseni doğru çizdiniz mi?		
Guaş boya tekniğini doğru kullandınız mı?		
Tekniğe uygun renk seçtiniz mi?		
Renk karışımlarına ton farklılıklarına dikkat ettiniz mi?		
Size verilen aşamalara uygun çalıştınız mı?		
Temizlik ve düzene dikkat ettiniz mi?		
Zamanı verimli kullanmaya dikkat ettiniz mi?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde kazandığınız davranışlarda işaretlediğiniz “EVET”ler kazandığınız becerileri ortaya koyuyor.”HAYIR”larınız için ilgili faaliyetleri tekrarlayınız. Tamamı doğru ise diğer bölüme geçiniz.

Modülü tamamladınız, tebrik ederiz.

Perspektif modülü, faaliyetleri ve araştırma çalışmaları sonunda kazandığınız becerilerin ölçülmesi ve değerlendirilmesi için öğretmeniniz size ölçme aracı uygulayacaktır. Bu değerlendirme sonucuna göre bir sonraki modüle geçebilirsiniz.

Perspektif modülünü bitirme değerlendirmesi için öğretmeninizle iletişim kurunuz.

KAYNAKLAR

- KUT Tahsin, **Teknik Resim**, İTÜ Makine Fakültesi, İstanbul.
- İPLİKÇİOĞLU, Koparal, **Uygulamalı Teknik Resim**, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, Ankara, 1971
- Yrd. Doç. Dr. BALCI Yusuf Baytekin , Dr. SAY Nuran, **Temel Sanat Eğitimi**, Yapa yayınları, İstanbul, 2003
- www.hayalperest.org.com